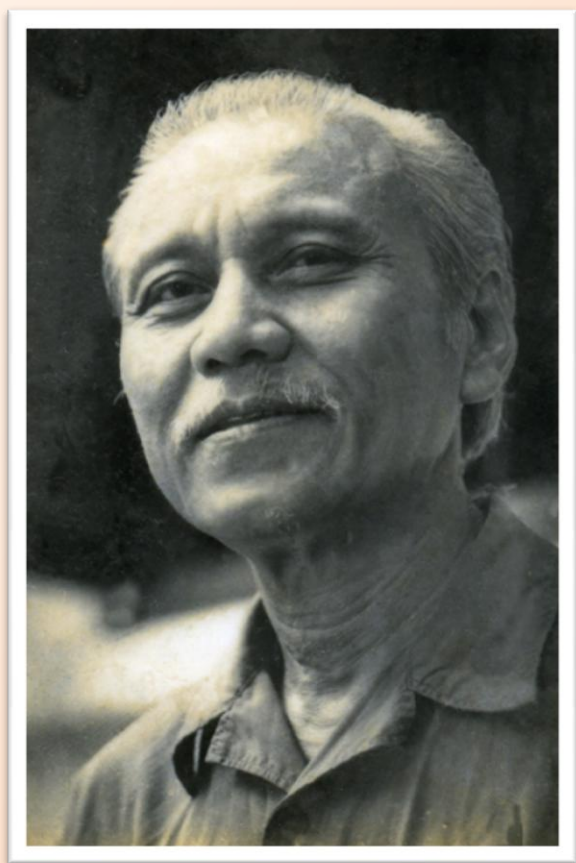

Thơ Quang Dũng - Tập 1

Quang Dũng (Bùi Đình Diệm)

Quang Dũng (1921-1988) tên thật là Bùi Đình Diệm, sinh năm 1921 tại làng Phượng Trì, huyện Đan Phượng (nay thuộc Hà Nội). Năm 1947, đại đội trưởng đoàn quân Tây tiến. Hoạt động văn nghệ ở Liên Khu III thời kháng chiến. Sau 1954, sống như một kẻ vô danh tại miền Bắc. Mất ngày 13-10-1988 tại Hà Nội.

Đây là trang danh sách liệt kê tuyển tập các tác phẩm, tập thơ và những bài thơ hay nhất của nhà thơ Quang Dũng (Bùi Đình Diệm). Người ta biết đến ông với bài thơ hào hùng, đong đầy cảm xúc và ngập tràn cung bậc: “Tây tiến”.

Thơ Quang Dũng - Tập 1

Trong tập này có tất cả 29 bài thơ của thi sĩ Quang Dũng sau:

Tập Tuyển Tập Thơ

- 1- Áo Trắng
- 2- Đám Cưới Qua Sông Đáy
- 3- Đêm Bạch Hạc
- 4- Đêm Việt Trì
- 5- Đôi Bờ
- 6- Đôi Mắt Người Sơn Tây
- 7- Đường Trăng
- 8- Bắt Tép Kho Cà
- 9- Bố Hạ
- 10- Buồn Êm Ấm
- 11- Cố Quận
- 12- Chabbi Chabbi
- 13- Chiều Quân
- 14- Chiều Núi Mưa Rào
- 15- Dòng Đời
- 16- Gửi Sơn Tây
- 17- Hồ Nam
- 18- Hồng Phú Châu Giang
- 19- Không Đề (I)
- 20- Không Đề (II)
- 21- Lính Râu Rìa
- 22- Mùa Xuân
- 23- Mưa
- 24- Những Cô Hàng Xén
- 25- Những Làng Đi Qua
- 26- Nhớ
- 27- Nhớ Bạn

28- Nhớ Những Mùa Xuân

29- Quán Bên Đường

Tập Tuyển Tập Thơ

Áo Trắng (Quang Dũng)

Tôi gặp nàng đi buổi sớm mai
Giữa màn sương trắng phủ ngang trời
Thướt tha áo trắng khăn màu trắng
Mặt râu tang tóc nét chưa phai

Tôi gặp nàng như gặp nhớ thương
Lạnh sao màu áo trắng như sương
Vườn hồng không thắm trong tôi nữa
Cả một hương gì gây nhớ thương

Tôi để nàng qua chẳng nói gì
Mắt người nghiêm quá dưới hàng mi
Màu tang sâu cả hồn trai trẻ
Nhớ thầm từ đó bóng người đi

Đám Cưới Qua Sông Đáy (Quang Dũng)

Em chở anh sang đò
Đi tòng quân một sớm
Dòng sông của quê ta
Trong mắt anh chậm chậm
Hoa bèo trôi dập dềnh

Nước đổ về đục sầm
Mây thành giăng ngang trời

Anh đi đâu tháng tám
Đầu tháng tám năm sau
Qua đò về làng cũ
Còn bóng dáng anh đâu
Một tờ tin báo tử

Sông Đáy nhớ người con
Chuôi đôi bờ ử rữ
Bóng làng thiếu bóng anh
Bến cát càng mông mênh

Hôm nay làm cô dâu
Đám cưới qua sông Đáy
Em từ vườn Tể Tiêu
Qua bờ sang chợ Đại

Chốc đã bao năm trời
Chiêm ngợp bờ xanh lại
Sông quê hương như gọi
Ngày ấy hoa bèo trôi
Mây thành giăng ngang trời

1963

Đêm Bạch Hạc (Quang Dũng)

Có những chiếc giường lạ
Nhìn ra mảnh sân nào
Nửa đêm chợt thức giấc
Thấy ta nằm ở đâu...

Như cánh chim mỗi cánh
Lạc vào rừng không quen
Không chọn cành ngủ đỗ
Nào mong gì ấm êm.

Đêm nay đêm Bạch Hạc
Ta tạt vào nhà ai
Nghe sông Lô cuộn nước
Dềnh lên suốt đêm dài.

Sớm mai rồi tiễn biệt
Tóc đẹp như rừng băng khuâng
Một đêm dài để nhớ
Những người xa vô cùng.

Mái nhà đêm Bạch Hạc
Có nhớ người đi không?

Việt Bắc, 1967

Đêm Việt Trì (Quang Dũng)

Em là con hát ở bên sông
Hát mãi từ khi em bỏ chồng
Chiều đến, em ngồi trên bến vắng
Giải người bốn xé mảnh tình không!

Em là con hát ở bên sông
Lạnh với trường giang kiếp má hồng
Chiều đến em bừng son phấn mộng
Rẻ người không tiếc mảnh hồn trong.

Em là con hát ở bên sông
Đàn phách là đôi bạn khốn cùng
Khách ghé phương nao thấy kiếp khách
Hoài đâu nước mắt khóc tình chung.

Em là con hát ở bên sông
Nước chảy ngàn xưa luống chảy rờn
Nước chảy không về nguồn quá khứ
Em buồn dĩ vãng, mắt khô trong.

Em là con hát ở bên sông
Đừng nhớ thương em uống tắc lòng
Em ở kiếp này là ở tạm
Tìm em kiếp khác Liễu Trai Nương.

Đôi Bờ (Quang Dũng)

Thương nhớ ơ hờ, thương nhớ ai?
Sông xa từng lớp lớp mưa dài
Mắt kia em có sầu cô quạnh
Khi chớm thu về một sớm mai?

Rét mướt mùa sau chùng sắp ngợp
Kính thành em có nhớ bên tê?
Giăng giăng mưa bụi quanh phòng tuyến
Hiu hắt chiều sông lạnh bến tê.

Khói thuốc xanh dòng khơi lối xưa
Đêm đêm sông Đáy lạnh đôi bờ
Thoáng hiện em về trong đáy cốc
Nói cười như chuyện một đêm mơ

*Xa quá rồi em người mỗi ngã
Đôi bờ đất nước nhớ thương nhau
Em đi áo mỏng buông hồn túi
Dòng lệ thơ ngây có dạt dào?*

1948

Đôi Mắt Người Sơn Tây (Quang Dũng)

*Em ở thành Sơn chạy giặc về
Tôi từ chinh chiến cũng ra đi
Cách biệt bao ngày quê Bất Bạt
Chiều xanh không thấy núi Ba Vì*

*Văng trán em mang trời quê hương
Mắt em như nước giếng thôn làng
Tôi nhớ xúe Đoài mây trắng lắm
Em đã bao ngày em nhớ thương?...*

*Mẹ tôi em có gặp đâu không?
Những xác già nua ngập cánh đồng
Tôi nhớ một thằng em bé nhỏ
Bao nhiêu rồi xác trẻ trôi sông*

*Từ độ thu về hoang bóng giặc
Điêu tàn ơi lại nôi điêu tàn
Đất đá ong khô nhiều suối lệ
Em đã bao ngày lệ chứa chan?*

*Đôi mắt người Sơn Tây
U uẩn chiều lưu lạc
Thương vườn ruộng khôn khuây*

Bao giờ trở lại đông Bương Cấn
 Về núi Sài Sơn ngó lúa vàng
 Sông Đáy chậm nguồn qua Phủ Quốc
 Sáo diều khuya khoắt thối đêm trăng

Bao giờ tôi gặp em lần nữa
 Chắc đã thanh bình rộn tiếng ca
 Đã hết sắc mùa chinh chiến cũ
 Còn có bao giờ em nhớ ta?

1949

Bài thơ này có rất nhiều dị bản do chính tác giả sửa trong các bản in khác nhau.
 Bài thơ này đã được nhạc sĩ Phạm Đình Chương phổ nhạc thành bài hát cùng tên.
 Có nơi chép tiêu đề là Mắt người Sơn Tây.

Đường Trăng (Quang Dũng)

Đường ấy dĩa trăng như cổ tích
 Đường vào những truyện thuở ngày xanh
 Đường qua bến lội ngang người cát
 Biển thủy triều dâng mặn nước lành

Đường ấy đi về qua bóng núi
 Miếu đêm soi lạnh xuống sông dài
 Lay động màn sương trên khói sóng
 Thuyền khơi ai gõ mạn xa khơi

Đường ấy sao khuya đậm nước mắt
 Trong vời như ngọc, lá tre xanh
 Giếng làng còn ướt trăng trên đá
 Chim ngủ xôn xao độn lá cành

Là những đường đi qua ngõ trúc
 Mẹ già thao thức ngó qua phen
 Hành quân trong đám người đêm ấy
 Biết có con thương của mẹ hiền

 Là những đường trắng qua bên lán
 Hoa nhài thơm ngõ đượm quân trang
 Lớp này lớp khác người sang hết
 Thuyền lại nằm phơi dưới nguyệt vàng

 Là bước quân đi đường kháng chiến
 Lòng thôn trắng giãi biết bao nhiêu
 Bao nhiêu giấc ngủ làng thôn động
 Gà chột nhăm canh chột gáy theo.

Bắt Tép Kho Cà (Quang Dũng)

Sim mua tím đôi
 Quanh quanh đường đỏ
 Bắt tép kho cà
 Bờ lau bụi cỏ
 Vắng ngày trung du
 Mờ mây Tam Đảo
 Sấm đáng Ba Vì
 Đôi hung loang nâu
 Nương xa sém cháy
 Róc rách suối len
 Cuộn tròn trong vắt

 Sắn nướng thơm thơm
 Cầu thang ai hát

Bạc thang ruộng gặt
Đá ong phơi vàng
Đồi thưa nhà vắng

Giếng im
Bắt tép kho cà
Bắt tép kho cà
Nước mắt em buồn già
Long lanh nhớ giếng quê nhà

1972

Bố Hạ (Quang Dũng)

Cuối năm trên đường đi Bố Hạ
Tháng chạp mùa cam lửa đóm vườn
Bãi sỏi quanh co dòng nước chậm
Cheo leo cầu tạm vắt sông Thương

Xe ngựa bình yên leo dốc đỏ
Cuối năm trên đường đi Bố Hạ
Đỉnh đồi quán sậy dựng phen lau
Ngựa dừng rử bụi than tàu hoả
Đường ấp chia tay khách hỏi chào

Cuối năm trên đường đi Bố Hạ
Ruộng bậc thang còn tro gốc rạ
Rừng núi mờ xa khói trẻ trâu

Tôi nón trung du em về đâu
Nhớ ai trên đường đi Bố Hạ...
Rừng xa Yên Thế hùm thiêng nằm

Đồn cũ Phồn Xương rét cuối năm
 râu tóc tướng quân cò nghĩa ruổi
 Ngựa chiến băng đường dấu còn mới

Nép bóng vườn cam đường Bồ Hạ
 Mả Tây, tri huyện lập công làm
 Bia ký quân thù trận Nhã Nam.

Buồn Êm Ấm (Quang Dũng)

Có những đêm trường buông gối chần
 Giận mình êm ấm chán tình nhân
 Tủi hờn với cả lời sấm sóc
 Của những người lo tới phận mình

Vi vút nổi mình ai thấu nhẽ
 Chao ơi tri kỷ ở ngàn phương
 Đêm đêm gió cuốn từng cơn nhớ
 Từng trận sầu tư lướt thướt đường

Giọt giọt mưa rơi ngoài mái lạnh
 Trong này hơi gối với hơi chần
 Sầu xưa muôn dậm buồn êm ấm
 Nghe từng giọt nước thấu năm canh

Nhỏ bé chao ơi lời dịu ngọt
 Lòng buồn nghi cả đến tình yêu
 Từ độ sa vào hồ nước mắt
 Cánh bằng muôn dậm cũng chìm theo

Không biết ngày mai trời có xanh
 Đường xa xa nắng có mông mênh

*Đêm đêm mơ thấy làm khăn gói
Để sớm mai rồi vẫn quần quanh*

*Chưa chắc cây cao hồ dễ im
Sông sâu hồ dễ đủ im lìm
Cây cao chường đợi giờ giông tố
Sông đợi mùa dâng sóng nước lên.*

1947

Cố Quận (Quang Dũng)

*Trăng sáng vẫn vờn đôi bóng cau
Ngồi đây mà gửi nhớ phương nào
Gió mát lung linh vầng Bắc Đẩu
Tiếng hè ếch nhái rộn bờ ao.*

*Ngồi đây năm năm miên ly hương
Quê người đôi gót mải tha phương
Có những chiều chiều trăng đỉnh núi
Nhà ai chày gạo giã đêm sương*

*Tịch mạch sâu voi bèo râm ran
Côn trùng im ỉm lối trăng tàn
Người ơi quê cũ đèn hoe ngọn
Tóc bạc trông chường cảnh héo hon*

*Ngõ trúc quanh quanh sâu bóng lá
Trăng vàng rơi rắc nẻo nào xưa
Ngõ cũ không mong người trở lại
Mà mùi hoa mộc vẫn thơm đưa*

*Đốt khói lên rồi hương viển vông
Dòng xanh thoáng biến cảnh hư không*

U hiễn liễu trai về quá khứ
Chuôi vườn rũ lá đóm bay vòng

Em ơi! Em ơi! Đêm dân vui
Trông về phương ấy ngóng trông người
Trăng có soi qua vầng tóc bạc
Nẻo về cố quận nhớ thương ôi!

Trăng sáng năm năm mùa lại mùa
Hạ này vui lại nhớ thu xưa
Người đi người đi đường quạnh quạnh
Ngày tháng thương vay kẻ đợi chờ

1940

Chabbi Chabbi (Quang Dũng)

Ngày đầu tiên hòa bình trở lại
Trên đường về quê hương
Tôi đã dừng chân
Bên một nghĩa địa dài
Nơi yên nghỉ
Cả một tiểu đoàn lính giặc
Mồ cao mả thấp ngổn ngang
Trắng loáng những cây chữ thập
Có cái đã xây
Thành nhà mồ vững chắc
Vẽ quốc kỳ nước Pháp
Và đôi dòng chữ tiếc thương
Những nghĩa địa này
Tôi đã gặp trên đường

Rải rác bên những boongke nham nhở
 Những bột đồn hình thù quái gở
 Nhưng cả quan và lính
 Đã không ở trong đẽ mà cố thủ
 Dắt nhau nằm hết ra đây
 Trên bãi cỏ tìm bình yên bảo đảm
 Mỗi người đều để lại tên mình

Như những câu sấm truyền định mệnh
 Khắc vào mộ chí đôi dòng
 Có cả ngày đi, chức tước, quê hương

Trời mưa thu, mới hôm qua
 Ai đã thấy cái buồn nghĩa địa
 Khi cỏ nằm trong nước ngập mờ hoang
 Cái tiếng ễnh ương
 Làm khúc nhạc lữ hành
 Nhoi nhóp kêu trên bãi mộ
 Lại thêm đâu cỏ may
 Phất phơ rung trước gió
 Có một nhành cúc dại
 Cánh vàng gió lung lay
 Trước tấm bia đen
 Ghi mấy dòng chữ trắng
 “Chabbi Chabbi
 Trong tiểu đoàn Âu Phi
 Đã hy sinh cho nước Pháp”

Chabbi Chabbi
 Tên như một bài thơ rất đẹp
 Bằng thứ tiếng nước nào
 Chabbi đã nằm dưới mộ

Còn bao giờ về tới quê hương...

Chabbi Chabbi

Tuổi còn xanh, mắt còn tha thiết

Có phải quê ở bờ sông Nin

Hay là nơi trắng sáng

Trên bãi cát dài bóng cây “bao báp”

Trai gái nhẩy bamboula

Theo nhịp trống gọi hồn sa mạc

Chabbi Chabbi

Có bao giờ qua biển

Để về với đất trời bên ấy

Hai mươi tuổi trẻ nằm đây

Lòng đất Việt Nam hiền hậu

Thôi những ai bên kia chân trời

Đừng dành góc nhà nhỏ thân yêu

Đừng mong bóng trang phục quân nhân

Hiện về quê cũ

Mang những tấm hình

Những thành phố viễn chinh

Về làm quà cho em nhỏ, họ hàng

Hỡi mẹ nghèo ơi!

Thôi cũng đừng mong

Món tiền lương của Chabbi dành dụm

Đổi bằng xương máu nằm đây

Cho đến bây giờ

Mỗi khi qua một vùng nghĩa địa

Quân thù gởi đất chúng ta

Tôi vẫn hình dung

Bóng dáng Chabbi

*Lúc buông súng trả mình về cho đất
Mà không là đất quê anh*

*Chabbi có bao giờ hiểu nữa
Những người bạn thương anh
Dầu chỉ gặp tên người
Khắc trên mộ chí
Nằm trên đất nước của mình.*

Yến Vĩ, 1954

Chiêu Quân (Quang Dũng)

*Tuyết lạnh che mờ trời Hán quốc
Tỳ bà lạnh lạnh buốt cung thương
Tang tình năm ngón sầu dân lệ
Chiêu Quân sang Hồ xừ hồ xang*

*Đây Nhạn Môn quan đường ải vắng
Trường Thành xa lắm Hán vương ơi!
Chiêu Quân che khép mền chiên bạch
Gió bắc trời Phiên thấm lạnh rồi*

*Ngó lại xanh xanh triều Hán đế
Từng hàng châu lệ thấm chiên nhung
Quân vương chắc cũng say và khóc
Ái khanh! Ái khanh! Lời ghen ngùng*

*Hồ xang hồ xang xừ hồ xang
Chiêu Quân nàng ơi lệ dân hàng
Lã chã trời Phiên mưa tuyết xuống
Chiêu Quân sang Hồ, xừ hồ xang*

1937

Chiều Núi Mưa Rào (Quang Dũng)

Kỳ Sơn mây kéo nặng
 Hoa trâu rụng đầy đường
 Sấm đầu mùa đã động
 Sao động lòng tha hương

Đôi sắn ướt sũng lá
 Gà ướt cánh nép hiên
 Chim xào xạc trốn biệt
 Mưa giăng màn triền miên

Nằm đợi ven sông Đà
 Thuyền mờ trong sóng vỗ
 Mưa bao giờ cho yên
 Một chặng đường mưa gió.

31-3-1972

(Viết ở bãi Cào, Hoà Bình)

Dòng Đòi (Quang Dũng)

Tặng anh Hùng Thanh

Đang lúc tin đồn bao chiến địa
 Một ngày thu sớm gọi tàn thu
 Có kẻ súng gươm lòng mới nở
 Hoa mùa ân ái ngát hương thơ

Xương máu không làm hoa hết tuổi
 Điều tàn chưa héo cỏ xanh tươi
 Trường kháng đã lên bình thản điệu
 Em chờ ta nhé, em lòng ơi!

Vì có ngày mai bom đạn nổ
 Ngày kia trong trẻo dựng xây rồi
 Ngay tự phút đầu hoang khói lửa
 Nguồn mưa đã hẹn tự xa xôi

Ngay tự phút này thân xác gục
 Ta khơi nguồn sống đến muôn đời
 Hôm nay tình đến lòng chinh khách
 Đợi chờ ta nhé! Đợi ngày mai...

Gửi Sơn Tây (Quang Dũng)

Tặng các bạn học sinh quân từng gắn bó với đất Sơn Tây, đất chiến khu 2

Dẫu chúng tôi đi
 Khắp núi khắp sông đất nước
 Lòng vẫn nhớ thiêng liêng
 Mảnh đất ban đầu

Đã luyện chúng tôi vào chiến đấu.
 Nhớ Sơn Tây hơn một mối tình!
 Tỉnh nhỏ
 Cây bàng thấp búp xanh
 Những mùa ra lộc
 Rợp bóng che thánng năm thánng sáu
 Sơn Tây
 Những con số nhà mòi mọc
 Chợ Nghệ bên hào xưa nước lặn
 Những mảnh tường cổ thành
 Còn vọng tiếng ốc thu quân
 Lửa trại Cờ Đen Lưu Vĩnh Phúc

Cầu vào Cửa Tiên
 Đã chôn vùi một binh đoàn Ả-Rập
 Thời Tây mới sang
 Sơn Tây vốn từ xưa
 Là đất dữ
 Không dung lâu quân thù
 Những trại quân dẽ quốc
 Ta về
 Đóng chiến khu
 Khi cò đỏ mọc lên
 Trên nền xanh núi Tản.
 Những học sinh quân khoá một, khoá hai
 Trần Quốc Tuấn
 Từ sau trận Đông Khê
 Từ sau Bông Lau
 Từ sau lúc Mường Thanh trối tướng
 Đờ Cát quy hàng
 Trên bản đồ đất nước dọc ngang
 Bây giờ đang ở những đâu?
 Cao vút Trường Sơn
 Mây trắng
 Mưa rìng
 Chớp lửa
 Những học sinh quân
 Đeo phù hiệu và trẻ măng một thuở
 Hai mươi năm nay
 Thành những người ra đi
 Chiến đấu dạn dày
 Chúng ta đi rộng dài sông núi
 Vẫn nhớ về đất nhỏ Sơn Tây

Nhớ bài học đầu tiên
 Đời đã ông dạy ta từng từ giác
 Đêm Tích Giang
 Là bài mục vượt sông đêm khó nhọc
 Những hình khe thế núi một phương Đoài
 Những địa hình trung du
 Thôn ấp – đông lũy
 Công thủ, xung phong
 Quân xanh, quân đỏ
 Chúng ta học
 Giữ núi sông, thôn xóm
 Theo giáo trình, bài mục
 Và mảnh đất đầu tiên
 Đã dạy ta giữ từng thước vàng Tổ Quốc
 Lại là Sơn Tây
 Tình nhỏ êm đêm
 Là Sơn Tây
 Kỷ niệm đầu tiên
 Của một lớp người chiến đấu.
 1967

Hồ Nam (Quang Dũng)

Ai biết Hồ Nam giờ ra sao?
 Xa cách hồn quê động bóng cau
 Đám cưới qua đò quai nón mới
 Mười năm còn tưởng bóng cô dâu

 Ai biết Hồ Nam giờ đổi thay
 Bãi sỏi găm quanh nước réo ngày
 Em nhỏ tắm trâu chiều núi biếc
 Giờ em chiến sĩ ở đâu đây

Ai nhớ Hồ Nam mây trắng xa
Giây nói tham mưu giăng mọi nhà
Tư lệnh cùng dân ăn cỗ giỗ
Đi rồi còn nhắc mãi quân ta

“Một hàng cau phơ phất
Một hàng mây xa xôi
Trong mưa chiều hiu hắt
Buồn lắm Hồ Nam ơi!”

Vàng cũ thời gian trang nhật ký
Bâng khuâng y tá mắt trông người
Chưa vào chiến dịch – quân y vắng
Quê nhà Hà Nội dạ như khơi.

11-5-1960

Hồng Phú Châu Giang (Quang Dũng)

Bên dòng Châu Giang
Lúc còn kháng chiến
Hong Phú dựng lên
Tên thị trấn đẹp xinh
Như một niềm hi vọng
Hong Phú nhiều quán nước
Hương cà phê thơm trong giấc ngủ
Những người lính khu Ba.

Hong Phú, những cô hàng tạp hoá
Mắt đẹp nhìn bâng khuâng
Những tốp người quân phục
Chiều kéo từ đâu qua
Lôi qua Hong Phú xưa

Sắt đường tàu hoen gỉ
 Tà-vết rào vườn rau
 Cỏ dại xương rồng
 Mọc lên rậm rạp
 Lấn đường xe lửa bóc
 Đá từng đống
 Nằm thương dĩ vãng
 Nhớ đường dài vào Nam
 Những cánh buồm nâu
 Sớm chiều căng lướt sóng
 Liều mạng với tàu bay
 Sông Châu Giang
 Mỗi lúc nước đổ về
 Từng bè lớn bè nhỏ
 Hoa tím dập dềnh gió thu man mác.

Lòng ai kháng chiến qua đây
 Bên sông dừng bước
 Nằm trong quán trọ đợi ngày.
 Rồi một năm bỗng mất
 Cả thị trấn dỡ nhà đánh giặc
 Người đi vào khu Tư
 Chết một ngã đường bom lạc
 Người vào núi tăng gia
 Sốt rét rung giường nói mê Hồng Phú.

Những cô hàng nhan sắc cũ
 Một nách mấy con
 Nét mặt nghiêm trang tư lự
 Ngày dài tiếng võng đưa
 Những người đi bộ đội trước
 Không còn đi mua bột lửa xà phòng

Đã nằm xuống đâu
Biên giới – đồng bằng
Sóng nắng Châu Giang dào dạt

Hồng Phú bây giờ
Điện mắc dọc đường
Ga mới mang tên Phú Lí
Chiều tối phát thanh, chiếu bóng, rạp tuồng
Bóng núi bên sông hùng vĩ

Bến đò Chi Nê ai đi qua
Có nhớ đường đây về chiến khu
Hong Phú mang tên Phủ Lí
Tàu qua ba chuyến một ngày
Giọng nói miên Nam trên những đường ray
Động cánh chim rừng tiếng còi xe lửa
Nắng đỏ phố cờ rực rỡ
Hoà bình nắng ấm Châu Giang
Hong Phú mười năm
Nhớ một chặng đường.

Hà Nam, 1957

Không Đề I (Quang Dũng)

Em mãi là hai mươi tuổi
Ta mãi là mùa xanh xưa
Những cây ổi thơm ngày ấy
Và vầng hoa ngâu mưa thu
Tóc anh đã thành mây trắng
Mắt em đáng thời gian qua

Ngày nay ngày nay
Chuyện đẹp qua đi

Thời gian gấp ruồi
 Còn lại chúng ta
 Em mãi là hai mươi tuổi
 Ta mãi là mùa xanh xưa
 Giữ trọn tình người cho đẹp

Ơi! Con đường xưa
 Những mùa trút lá
 Cành bàng mờ côi
 Cổng cũ rêu phong
 Ý đợi người

Ơi! Con đường xưa
 Men vườn ổi thơm
 Em tuổi hai mươi
 Yêu anh hào hiệp

Bỏ em anh đi
 Đường hai mươi năm
 Dài bao chia ly

Có những vợ chồng
 Không là trăm năm
 Mà tình thương yêu

Sông ơi! Dài sao
 Rộng ơi! Biển cả
 Thôi em nước mắt
 Đừng rơi nữa!

Em mãi là hai mươi tuổi
 Ta mãi là mùa xanh xưa...
 Giữ trọn tình người cho đẹp.

Không Đề II (Quang Dũng)

Đường về quê hương về quê hương
 Không thấy quê hương chỉ thấy đường
 Em đã đi trên đường nhựa ấy
 Hai mươi năm trước lúa thu vàng.

Đường về quê hương về quê hương
 Em mặc áo vàng hay áo tím
 Mắt em lơ đãng nhìn chấm mây
 Anh vịn thành xe tay trong tay

Đường về quê hương về quê hương
 Có một ngày sao mà bất tận...
 Hai mươi cây số tưởng vô vàn
 Dài đến bây giờ vẫn chứa chan

Có con chim đậu nhành giây điện
 Lại giống ngày xưa chuyện nắng thu
 Em đã xa rồi – chim gọi nắng
 Em còn nghe thấy nữa bao giờ.

Lính Râu Ria (Quang Dũng)

Khuya khoắt sông bờ vắng
 Lửa hồng quán tản cư
 Lính mấy chàng vất vả
 Tìm sống một đêm thơ

Một người kêu cà-phê
 Một anh gọi thuốc lá
 Một người nhìn sau trước...

– Chị ơi! Ly rượu nhỏ!
Rượu nhỏ một ly thôi
Một ly cho đỏ mặt
Cho lên hương cuộc đời

– Chị ơi! Cháu ngủ đâu
Rồi anh bế con chị
Anh lim dim cúi đầu

Cô bé cười chúm chím
Mắt non nhìn như sao

Đôi mắt nhìn như sao
Má hồng như trái mận
Mùa đang độ ngọt ngào!

Bàn tay như rễ cây
Bộ râu hơn bàn chải
Anh ôm con người ta
Anh ôm ghì nó mãi

Cô bé năm tháng trời
Tuổi anh vừa ba mươi
Vợ anh giờ này đâu?
Anh mỉm cười rười rượi

Khi anh về đã xa
Chị dọn hàng đi ngủ
Chép miệng trong hơi chăn
Chị buồn chi không rõ

Khuya khoắt sông bờ vắng
Tiếng súng rền xa xa
Lính mấy chàng phanh ngựa
Hát nhẹ lên bài ca...

Kênh đào, cuối thu đông 1948

Mùa Xuân (Quang Dũng)

Chợt mưa phùn gió lạnh
 Càng lạnh càng hoa mơ
 Đất trắng ngàn cánh rụng
 Tiếng quân hò thôn xa

Càng mưa phùn gió lạnh
 Càng lạnh càng hoa mơ!
 Càng yêu màu trấn thủ
 Mờ bạc qua màu mưa

Ôi! Những bàn chân nhỏ
 Từng đau đón bao giờ!
 Đường tản cư lầy lội
 Run run leo cầu tre
 Trời mưa giăng màu xám,
 Màu thê lương lại về
 Hoa mai dân nở trắng

Mùa xuân chẳng lối thề
 Trời mưa giăng màu xám
 Bởi vì đâu thê lương!
 Chăn đơn chiếc khôn ấm
 Già càng đau nhớ thương
 Bao nhiêu vành khăn trắng
 Đẳng đẳng tin sa trường
 Người sao hết dăm chiêu
 Ngày xuân lần hứa hẹn

Cỏ hoa biết gì đâu
 Mấy mùa xuân vắng lạnh
 Mấy mùa đông tiêu điều
 Càng mưa phùn gió lạnh
 Càng lạnh càng hoa mai
 Càng nhớ xa xôi lắm
 Những con đường chạy dài

Từ biên giới xa xôi
 Lau cao mờ đụt gió
 Cỏ hoang mờ những ai
 Lả tả trong mưa lạnh
 Âm thầm qua viếng người
 Quê hương chùng xa lắc
 Thăm mờ... mấy cánh mai

Nay mai lại tiết xuân
 Từ đâu rừng cuối biển
 Qua trùng dương mấy lần
 Chúng ta dù cách biệt
 Cùng chung một mùa xuân
 Cùng chung một thế kỷ
 Cùng đau khổ vô ngần.

Mưa (Quang Dũng)

Chợt mưa phùn gió lạnh
 Càng lạnh càng hoa mơ
 Đất trắng ngàn cánh rụng
 Tiếng quân hò thôn xa
 Súng cầm nhíp thu đông

Chiều chiều tin chiến sự
Loa vang trên cànhr đa...

Càng mưa phùn gió lạnh
Càng lạnh cànhr hoa mơ
Càng yêu màu trấn thủ
Mờ bạc qua màn mưa
Ôi nhữngr bàn chân nhỏ
Từng đau khổ bao giờ
Đường tản cư lầy lội
Run run leo cầu tre

Trời mưa giăng màn xám
Màu thê lương lại về
Hoa mai đâu nở trắng
Người người còn ra đi

Mai mùa xuân xanh tốt
Mùa xuân chẳng lỗi thê
Trời mưa giăng màn xám
Bởi vì đâu thê lương?
Chăn đơn chiếc khôn ấm,
Già càng đau nhớ thương
Bao nhiêu vành khăn trắng
Đằng đẳng tin sa trường

Trời mưa giăng nước mắt
Sông Tê bến quạnh hiu,
Tin dù qua lén lút
Người sao hết dăm chiều?
Ngày xuân đâu hứa hẹn
Cỏ hoa biết gì đâu!
Mấy mùa xuân vắng lạnh
Mấy mùa đông tiêu điều

Càng mưa phùn gió lạnh
 Càng lạnh càng hoa mơ
 Càng xa xôi nhớ lắm
 Những con đường chạy dài,
 Những nẻo đường phục kích
 Từ biên giới xa xôi
 Lau cao mờ đợt gió
 Cỏ hoang mờ những ai
 Lả tả trong mưa lạnh
 Âm thầm hoa viếng người
 Quê hương chèo xa lắc
 Thăm mờ mấy cánh mai

Nay mai lại mùa xuân
 Từ đâu rìeng cuối bể
 Qua trùng dương mấy lần
 Chúng ta dù cách biệt
 Cùng chung một mùa xuân
 Cùng chung một thế kỷ
 Cùng đau khổ vô ngần

Quê anh không khăn trắng
 Nhưng chắc có màu tang
 Những người con đi vắng
 Những mẹ già nhớ thương

Trời mưa giăng màn xám
 Bởi vì đâu thê lương
 Hoa cỏ dâng màu trắng
 Đời còn đang chiến trường

Trời mưa giăng nước mắt
 Màu thê lương lại về

Hoa mai đâu nở trắng
 Người người còn ra đi
 ...Mai mùa xuân xanh tốt
 Mùa xuân chẳng lỗi thề.

Những Cô Hàng Xén (Quang Dũng)

Rặng vải ven sông Đáy
 Um tùm bóng cuối xuân
 Sông cạn phơi lòng cát trắng
 Người qua nâng váy ôm quần
 Những gánh hàng xén bờ cặng
 Má hồng thôn nữ
 Thoảng mùi thơm quê mùa
 Hơi thở ấm trầu đen rưng rức
 Mẹ già nón nhẹ bay tua

Rặng vải um tùm quả chín
 Mòng mọng căng lên sức sống chan hòa
 Cuối xuân mây lạnh
 Đầu hạ gió đưa
 Tu hú phương nào bịn rịn

Tu hú tu hú
 Mùa vải ven bờ
 Nơi quê hương trời xưa ấu thơ
 Mái tóc em vừa vương hương bưởi
 Chân nhẹ nhàng còn dính phấn hoa
 Thôn nào cô mới đi qua
 Gà vừa gáy sáng
 Thắt lưng đào bên sông im lặng

Kĩu kịt đôi bờ
 Các cô hàng xén ngày xưa
 Các cô hàng xén ngày xưa
 Gương tròn bỏ túi
 Tóc giắt hoa nhài
 Hay ngậm ngùi xem Nhị Độ Mai
 Gấp trang sách lại thương đời Cúc Hoa
 Trong bồ đủ loại Tây Du
 Chinh Đông Chinh Tây
 Bìa sơn dầu gáy mộc
 Đôi cuốn Thạch Sanh
 Một chồng Trê Cóc
 Khi gió mùa xuân
 Xanh càng tươi lộc
 Bói trang Kiều xem chuyện nhân duyên

Tiếng trường xa đã điểm
 Đường về trường huyện thôn xao
 Các cô đôi má ửng đào
 Mấy anh lớp nhất lỏi nào vừa qua
 Hàng các cô
 Ngồi bút "ba la"
 Giấy tây, phẩm tím
 Mười bó quản bút
 Thước kẻ tẩy chì
 Các anh sắp đến mùa thi
 Lúa đông cũng sắp đến kỳ vàng hoe

Rặng vải quanh đường về
 Quả ngả màu hoàng hôn đỏ sẫm
 Sóng hiu hiu chiều
 Gió mát ven đê

Các cô hàng xén gánh về
 Tiếng cười khúc khích
 Tu hú im rồi
 Vàng nghiêng nắng chéch
 Các cô về qua sông
 Sông Đáy xuôi dài còn cát mênh mông
 Làng bên bờ xanh lúa
 Thoảng mùi hoa lan hoa nhài nhè nhẹ
 Tiếng nói xa dân
 Chiều tím cuối mùa xuân
 Sông nước trong xanh
 Những bước chân tròn cát mịn

 Hàng cau chiều phất phơ
 Diều sáo vang lên trắng sáng tỏ
 Ngõ làng rộn tiếng cười reo, chó sủa
 Hoa lan vào ngõ tôi còn thơm
 Các cô hàng xén về làng

 Các cô hàng xén về làng
 Mai lại đi từ tôi đất
 Căn cù nuôi mẹ nuôi em
 Những cô hàng xén tên xinh
 Đẹp như ca dao nước Việt.

Hồ Thôn, 1951

Những Làng Đi Qua (Quang Dũng)

(Trích thơ dài "Sử một trung đoàn")

Nhớ buổi trung đoàn ta ra đi
Tháng chạp màn sương trùm đất nước
Gió mùa chết héo mạ xanh non
Sương muôi thấm vào bao đạn ướt

Nhớ buổi trung đoàn ta ra đi
Dân đang gánh gồng cả cơ nghiệp
Mái nhà trăm năm thôi để lại
Lạc chủ, chó gầy mắt hoang dại

Mẹ ịu con thơ, mang tiếng hát
Ru con gửi gắm những quê nhà
Nôi con đã chắt cao thù hận
Thành lũy ngăn đường chặn chiến xa

Nhớ buổi trung đoàn ta ra đi
Trung ương còn đóng quanh Hà Nội
Giây vải Bác Hồ phơi bờ ao
Thủ đô vào xuân tết chiến hào
Đào đỏ Nhật Tân ở lại gốc
Chủ nhân còn gác trạm tiền tiêu
Chờ địch kéo lên Yên Phụ dốc

Có làng trung đoàn ta đi qua
Máu đông in dấu giày đinh giặc
Nền tro, gạch sém, ngách buồng ai
Chiếc tã đâu giường đang cháy dở

Những làng trung đoàn ta đi qua
Tiếng quát dân quân đâu vọng gác
Vàng vọt trắng non đêm tháng chạp
Nùn rom, khói thuốc, bạch đầu quân

Tự vệ xách đèn chai lồi xóm
 Khuya về chân khoả vôi cầu ao
 Nghe tiếng sung rơi miệng chiến hào
 Bờ tre cây rom thôi tịch mịch
 Vỡ lá bàng khô bước du kích

Những làng trung đoàn ta đi qua
 Lều chợ bay tro đêm lửa trại
 Rạ thui bò khét công làng sau
 Gạo thổi cơm sôi thơm ngô ruồi

Buồng chuôi tiến quân em mới cắt
 Nhựa cây còn tuôn như sữa vắt
 Khúc hát đồng ca “Vệ quốc quân”
 Cuối xóm trông theo vầy mấy lần

Những làng trung đoàn ta đóng lại
 Khẩu hiệu trên đường đá áo mới
 Thông tin đứng vẽ giặc Tây hàng
 Trống ếch khuya rền khắp ngõ ngang
 Chiều đến loa vang tin chiều sự
 Khêu bắc đèn con hạp tiểu đoàn

Những làng trung đoàn ta đóng lại
 Tiếng nêu đưa khánh dưới mưa phùn
 Hương đen ngũ quả, màu tranh Tết
 Câu đối mực tàu bay xạ ngát

Cột nhà tre trúc giải gan vàng
 Mang câu đối đỏ niêm son sắt
 Tiếng hát hành quân vui trong mưa
 Gió bắc về sân buổi tiễn đưa
 Nải chuôi tiến nhau em mới cắt

Nắm cơm hàng xóm gửi trung đoàn
 “Hoả thực” xếp lên đôi gánh cật

Thôi nhé miên xuôi! Thôi tạm biệt
 Thôi chào Hà Nội lửa ngang trời
 Ta đi – ngõ gạch – tường đang đục
 Gạn từng giọt nước, đánh, cầm hơi
 Ta đi – Tháp đứng nghiêm hồ lạnh
 Hoàn Kiếm đêm đêm giặc rụng rời

Màu đỏ sao bay về đỉnh tháp
 Chiến hào xuân đến tiếng ca vui
 Thôi nhé miên xuôi, thôi tạm biệt
 Cống Chéo Đồng Xuân thề một chết
 Hàng Gai tay bông trực ba càng
 Đất cũ Thăng Long người lẫm liệt

1947

Nhớ (Quang Dũng)

Nhà tranh hộc hác
 Cuối làng chợ vơ
 Đường xa công tác
 Người lính ghé nhờ
 Mẹ già đầu tóc bạc phơ
 Dẫn deo nét khó

Người vào run sốt
 Giữa trưa đòi đắp chăn
 Mẹ già hồi đun nước
 (Nhà uống nước lã quen)

Lấy thêm chiêu đắp
 Kiếm thêm mền
 Mền nâu rách mướp
 Cháu mồ côi – cháu gái
 Mắt sáng trong đang tập đánh vần
 Tuổi em mười bốn chớm mùa xuân
 Muôi vèng hương thơm ngậy
 Cua đồng canh rau đay
 Mâm cơm đến bữa
 Kẻo vừa đánh
 Cày cấy tập đoàn cũng ngừng tay

 Chiêu rồi ba-lô lại ra đi
 Bâng khuâng hồn lính vẫn vương gì
 Nhớ mẹ già tiền cơm chẳng lấy
 Nhớ em khó nghèo giữa vườn hoang dại
 Nhớ bát muôi vèng
 Nồi cơm trộn sẵn
 Kẻo vừa đánh lên, cày tập đoàn cũng vãn.

Đan Nê, 1949

Nhớ Bạn (Quang Dũng)

Gửi Hữu Loan

 Sách cũ ố vàng
 trang rách
 Thơ người
 biệt vắng
 Mà vẫn
 từng trang
 Núi biển đất Nga Sơn
 Giọng xứ Thanh quê hương

Những o gái
 Đường hành quân đất Nghệ
 Những đại dương
 Sông Mã sông Lam
 Ai mắt đọng da trời

Đôi vai rộng
 Đã thờ bao đá núi
 Mơ hơi uổng tháng ngày
 Con chim phượng hoàng
 Con chim đại bàng
 Nuốt lửa kiếm rau
 Ngày trọn bữa...

Đêm trăng qua dòng Mã
 Sóng xô về biển đông
 Quê bạn triền bến cát
 Bờ sa mạc chập chùng
 Thuỷ triều con nước mặn
 Sông lợi vừa ngang lưng

Nhớ lúc sao vàng...
 Như em gặp buổi đầu
 Như tình đầu
 Khởi nghĩa, lông mày dựng giữa huyện
 Mác trở, cò lên
 Thăm đò
 tình quê...

Ta nhớ người
 Bến Thăm
 Qua về hoàng hôn
 Đây chiều Ô Lỗi

Ô Lỗi vách cao
 Dê nháy từng đàn nhìn biển động
 Buồm trưa về Bạch Cầu
 Cha già phơi áo rách
 Mẹ trông ngô tháng ngày
 Thương con thành hổ báo
 Thương một người con trai

1965

Nhớ Những Mùa Xuân (Quang Dũng)

Nhớ một xóm rừng
 Hoa mai nở trắng
 Xuân về...
 Áo người mới nhuộm chàm xanh
 Bên bếp lửa sần
 Than đầu năm hồng rực
 Khẩu hiệu trên bàn thờ Tổ quốc
 “Kháng chiến nhất định thành công
 trường kỳ thắng lợi”
 Tiệc vào xuân
 Thịt rừng bày trên lá chuối
 Rượu uống sừng trâu
 Tiếng hú tung “còn”
 Chiêng vang vách núi

*

Nhớ một ven đồi
 Hành quân tạm nghỉ
 Bóc bánh chưng hậu phương

Lá dong thả trôi theo dòng suối
 Hát bài ca chiến thắng đông xuân
 Mắt đen em nhỏ đến gần
 Vỗ tay hoà nhịp
 Làng bản xa xôi vắng tiếng khèn
 Mùa xuân... Mùa xuân...
 Rìeng thay áo đẹp

*

Nhớ một con đường biên giới
 Năm chờ giặc qua
 Mũi súng kề bên nhành cúc dại
 Sương rung rinh
 Nặng ý mùa thơm xanh
 ... Tươi tốt đang về
 Tiếng chim trong bụi
 Lao xao đời muông thú thanh bình
 Ca ngợi bình minh vừa đến.

*

Nằm xa heo hút mà nhớ trung du
 Nhớ sông Hồng chảy
 Làng quê đôi bờ
 Bóng những cây đào
 Trên dòng phù sa
 Nhớ những vườn hoa
 Chèm Vẽ – Tây Hồ
 Những vườn rau
 Luống cày mời đất

*

Mùa xuân mong đợi mười năm
 Đã về phấp phới cờ xanh
 Thêu cánh hoà bình
 Cờ dựng trên cổng chào
 Lá dừa tươi mát
 Cổng cuốn bằng rom
 Còn thơm mùa gặt
 Cổng chào dựng bằng tôn sắt
 Những mảnh cầu phao
 Lấy trong đôn giặc ngổn ngang
 Mùa xuân thức dậy đồng bằng
 Mười năm ác mộng
 Quê của ta:
 Xuân đâu giải phóng
 Sân đình đứng chật mít tinh
 Chúc Cụ Hồ trường thọ
 Xúng xính áo quần em nhỏ
 Bắt chước văn công xoè quạt
 Cây đu trên bãi lại tròng...
 Thôn nữ thở hơi trầu ấm áp
 Hẹn tìm nhau chiêu hội đốt bông

*

Mùa xuân mong đợi mười năm
 Đã về cờ xanh phấp phới
 Mùa xuân đồng bằng
 Lại nhớ rừng xanh
 Những mùa xuân thắng lợi.
 Những ngày đồng bằng giải phóng
 1954

Quán Bên Đường (Quang Dũng)

Tôi khách qua đường, trưa nắng gắt
 Nghỉ nhờ đây quán lệch tường xiêu
 Giàn mướp nghèo không hứa hẹn bao nhiêu
 Mùa gạo đắt, đường xa, thừa khách vắng

Em đắp chăn đây, tóc em trĩu nặng
 Tôi mồ hôi ra ngực áo chan chan...
 Đường tản cư bao suối lạ sương ngàn
 Em mê sáng sớm hồng đôi má

Em có một mình nhà hoang vắng quá
 Mảnh chăn đào em đắp, có hoa thêu
 Hàng cửa em, chai lọ xác xơ nghèo
 Tôi nhìn lại mảnh quần xưa đã vá

Tôi chợt nhớ chúng ta không nhà cửa
 Em tản cư, tôi là lính tiền phương
 Xa Hà Nội, cùng nhau, từ một thuở
 Lòng rưng rưng thương nhau quá dọc đường

Tiền nước trả em rồi. Nắng gắt
 Đường xa xa mờ núi và mây
 Hồn lính vương vãi qua sợi tóc
 Tôi thương mà em đâu có hay...